

† KANDYDAT NAUK INŻ. PIOTR ŚLIWA

(1924 — 1959)

Piotr Śliwa urodził się 13 maja 1924 r. we wsi Benczyn, pow. Wadowice, gdzie ojciec jego rolnik miał niewielkie gospodarstwo.

Po ukończeniu miejscowej 7-klasowej szkoły podstawowej, uczęszczał od r. 1934 do 1939 do III Gimnazjum im. J. Sobieskiego w Krakowie. Wybuch wojny światowej spowodował przerwę w nauce na okres 1939—1942, którą wykorzystał na samokształcenie, a zwłaszcza na pogłębienie znajomości języka niemieckiego i francuskiego.

Wobec przedłużania się wojny zapisał się w roku 1942 do Szkoły Budowlanej w Krakowie i ukończył ją w r. 1944 uzyskując tytuł technika budowlanego.

Po zakończeniu działań wojennych w r. 1945 wstąpił na Wydział Geologiczno-Mierniczy Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, na którym w r. 1950 na podstawie pracy dyplomowej z zakresu geologii inżynierskiej uzyskał stopień mgra inżyniera geologa. Zaangażowany następnie w charakterze asystenta do Katedry Geologii Kopalnianej (wówczas Geologii Stosowanej I) przechodził w niej kolejno funkcje st. asystenta (16.IV.50 do 1.IX.54) i adiunkta (1.IX.1954 r. do 6.VII.1959). W okresie 1.IX.1951 — 30.VIII.1953 odbył przy tejże Katedrze studia aspiranckie, w ramach których przygotował pracę kandydacką pt. „Badania nad osuwiskowością niektórych ilów trzeciorzędowych”. Na jej podstawie uzyskał decyzją Centralnej Komisji kwalifikacyjnej z dnia 11.II.1959 r. stopień naukowy kan-

dydata nauk geologicznych, odpowiadający doktoratowi według obecnej ustawy.

W latach 1954—1957 rozpoczyna żywą współpracę z przemysłem, nasświetlając warunki stateczności zwałów wewnętrznych na odkrywce w Turowie, stosunki wodne kopalni „Kościuszkowa Nowa” z Jaworznicko-Mikołowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego oraz uczestniczy w pracach Przedsiębiorstwa Geologiczno-Inżynierskiego Energetyki w Krakowie. W tym czasie prowadzi także na Akademii Górniczo-Hutniczej wykłady z zakresu geologii inżynierskiej i hydrogeologii oraz odpowiadające im ćwiczenia.

Dla pogłębienia swych wiadomości podejmuje z końcem 1957 r. podróż naukową do Czechosłowacji, gdzie zapoznaje się z placówkami naukowymi i laboratoriami pracującymi w zakresie geologii inżynierskiej. Podróż tę przerywa ciężka choroba, której ostatecznie ulega 6. VII. 1959 r.

W ciągu krótkiego, bo zaledwie 6-letniego okresu swjej naukowej działalności, kandydat nauk inż. Piotr Śliwa opublikował 7 prac ściśle związanych z tematyką geologii inżynierskiej oraz przygotował do druku swą pracę kandydacką.

Główny nurt jego działalności naukowej obejmował zagadnienie stateczności zboczy. Zaslugują tu na uwagę zwłaszcza opracowania osuwisk współczesnych w Bańskiej Wyżnej (1954 r.) i w Zakopanem na Bachledzkim Wierchu (1955 r.) oraz artykuły omawiające stateczność zboczy w odkrywkach górniczych (1952 r.), stateczności zboczy na tle laboratoryjnych badań gruntoznawczych (1955 r.) i zmiany nachylenia zboczy zachodzące z czasem (1957 r.). Rozpatrzeniu tej problematyki poświęcił też Piotr Śliwa swą pracę kandydacką, którą wobec ciekawych myśli i dotychczasowego nieopublikowania słuszne jest nieco szerzej omówić.

Jej myślą przewodnią było prześledzenie współzależności między geologiczno-genetycznym charakterem iłów trzeciorzędowych dających szczególnie łatwo zjawiska osuwiskowe a własnościami tych iłów określonymi laboratoryjnie metodami gruntoznawczymi.

W Czechosłowacji autor odwracając zagadnienie starał się wysunąć wnioski, które z cech gruntoznawczych mogłyby najlepiej informować o skłonności zboczy ilastych do obsunięcia oraz w jakim stopniu wpływa na to czynnik czasu.

Swoje rozważania oparł P. Śliwa na opracowaniu i badaniu materiału pochodzącego z 7 osuwisk, powstałych na iłach trzeciorzędowych różnych co do genetycznego charakteru, a mianowicie: na iłach mioceńskich formacji lignitowej-jeziorzyskowej, na iłach mioceńskich formacji posalinarnej-morskiej, na iłach eoceńskich, pstrych, fliszu karpackiego.

Geologiczne obserwacje doprowadziły go do wniosku, że najwyższą stateczność spośród badanych przez niego wykazują iły formacji lignitowej. Najniższą formacji postsalinarnej.

Bardzo szczegółowe badania własności fizykomechanicznych tych iłów wykazały, że tylko niektóre własności są zgodne z tymi geologicznymi obserwacjami. Tu należą: skład mineralny, wytrzymałość na ścinanie, szybkość rozmakania i skład granulometryczny. Inne własności natomiast są nader rozbieżne i nieprzydatne dla apriorystycznych charakterystyk stateczności zboczy ilastych. W oparciu o te wyniki P. Śliwa zaproponował, by jako wskaźnika stateczności gruntów ilastych używać iloczynu z procentowej zawartości frakcji iłowej i z czasu rozmakania w minutach. Zbadane przez autora grunty najmniej skłonne do tworzenia osuwisk miały

tego rodzaju wskaźnik o wartości ponad 800, bardzo skłonne poniżej 100. Łatwość określania tego wskaźnika prostymi metodami gruntoznawczymi może mu dać duże znaczenie praktyczne. Niestety na konfrontację tych wyników na szerszą skalę nie pozwoliły autorowi już oznaki ciężkiej choroby, z której nie miał się już podźwignąć.

W tym krótkim przeglądzie działalności Zmarłego na polu geologii nie można nie wspomnieć jego osobowości. Zawsze zrównoważony, zawsze ze spokojem przewyciężający napotykaną trudność, wnikliwie podchodzący do stawianych mu zagadnień, szczery i koleżeński, w współżyciu pozyskiwał szybko zaufanie otoczenia, które z czasem pogłębiało się w głęboką, trwałą przyjaźń zarówno wśród starszego pokolenia jak rówieśników i młodzieży. Pozostawił w sercach tych wszystkich, z którymi się stykał trwałą pamięć i głęboki żal.

Roman Krajewski

RÉSUMÉ

Né 13 mai 1924 à Benczyn près de Wadowice Piotr Śliwa poursuivit ses études supérieures à la Faculté de la Géologie et de la Géodésie de l'Académie de Mines et de Métallurgie à Kraków, où il a obtenu en 1950 le titre de l'ingénieur et lu lic. ès Sciences Géologiques. Pendant plusieurs années il avait occupé le poste de l'assistant et puis de l'adjoint de cette Académie. Ayant préparé sa thèse: „Recherches sur les propriétés du glissement de certaines argiles tertiaires” il y a obtenu le titre du docteur ès Sciences Géologiques.

Pendant les années 1954—1957 P. Śliwa collabore avec l'industrie houillère et tient des cours de la géologie technique et de la hydrogéologie à l'Académie de Mines et de Métallurgie.

Dans la courte période — de six années à peine — de son activité scientifique. P. Śliwa publia 7 travaux, étroitement liés avec la géologie technique et prépara l'édition de sa thèse. La question de la stabilité des versants de montagne c'est le sujet principal de ces travaux. Vu les résultats obtenus, P. Śliwa propose d'user pour indicateur de la stabilité des sous-sols argileux le produit du contenu en % de la fraction argileuse et du temps de la dissolubilité en minutes. Il constata que la valeur de tel indicateur pour les terrains éboulés le moins prononcés dépassa 800, tandis que pour des terrains éboulés très nets cette valeur était plus petite que 100. La facilité, avec laquelle on peut définir un tel indicateur avec des méthodes tout simples, peut avoir une grande importance pratique.

Traduit par M. Langie

SPIS PRAC PIOTRA ŚLIWY

- 1952 — Zagadnienie stateczności zboczy w odkrywkach górniczych. *Prz. górń.* nr 7—8.
- 1954 — Osuwisko w Bańskiej Wyżnej na Podhalu (wspólnie z Zb. Wilkiem). *Biul. Inst. Geol.* 86, pp. 117—128, Warszawa.
- 1955 — Osuwisko Bachledzkiego Wierchu w Zakopanem. *Biul. Inst. Geol.* 96, pp. 61—101, Warszawa.

- 1955 — Stateczność zboczy osuwiskowych na tle badań laboratoryjnych. *Prz. Geol.* z. 9, pp. 420—426, Warszawa.
- 1955 — Laboratoryjne oznaczanie kąta tarcia i kohezji. Konferencja dot. Mechaniki Gruntu i Fundamentowania, Gdańsk.
- 1956 — Badania laboratoryjne gruntów i krytyczna ocena niektórych wyników (referat). Narada Naukowo-Techniczna P.G.I.E. Kraków.
- 1958 — O zmianach nachylenia zboczy osuwiskowych w czasie. *Prz. Geol.* z. 4.
- 1958 — Proceeding of the Fourth International Conference on Soil Mechanics and Foundation Engineering, Londyn, Butterworths scientific publication, vol. III, discussion pp. 277—278.